

Sygn. akt XVII AmA 21/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział XVII Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Bogdan Gierzyński

Protokolant: sekretarz sądowy Ewa Naróg

po rozpoznaniu w dniu 7 marca 2016 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w K.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek odwołania od Decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 26 listopada 2014 r., Nr (...)

1. oddala powództwo;
2. zasądza od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w K. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Bogdan Gierzyński

Sygn. akt XVII AmA 21/15

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów decyzją z dnia 26 listopada 2014 r., Nr (...) stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.) oraz § 5 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przeciwko (...) sp. z o.o. sp.k. z siedzibą w K.,

I. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznał za naruszające zbiorowe interesy konsumentów praktyki polegające na:

1. stosowaniu w dokumencie o nazwie „Warunki umowy sprzedaży”, w obrocie z konsumentami, postanowienia, zgodnie z którym „(...) W przypadku braku zgłoszenia w terminie 3 dni jakichkolwiek [brak części tekstu - przyp. UOKiK] do stanu i składu przesyłki uznaje się, że Kupujący otrzymał towar określony w niniejszej umowie w całości nieużywany, bez jakichkolwiek wad i usterek i w tym zakresie nie wnosi jakichkolwiek uwag zarówno pod względem jakościowym jak i ilościowym”, co jest niezgodne z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych

warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. Nr 141, poz. 1176), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;

2. stosowaniu w dokumencie o nazwie „Warunki umowy sprzedaży”, w obrocie z konsumentami, postanowienia, zgodnie z którym „W przypadku sprzedaży towaru uszkodzonego lub używanego, co zostanie wyraźnie zaznaczone w umowie sprzedaży, towar może posiadać widoczne lub ukryte wady fizyczne. W tym wypadku towar nie podlega rękojmi, gwarancji ani niezgodności towaru z umową, a sprzedawca nie odpowiada za jakiegokolwiek wady widoczne lub ukryte towaru, a Kupujący zrzeka się z tego tytułu jakichkolwiek roszczeń. Podpisem pod niniejszą umową Kupujący akceptuje te warunki”, co jest niezgodne art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. Nr 141, poz. 1176), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

i nakazał zaniechanie ich stosowania;

II. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznał za naruszające zbiorowe interesy konsumentów praktyki polegające na:

1. stosowaniu w dokumencie o nazwie „Warunki umowy sprzedaży”, w obrocie z konsumentami, postanowienia, zgodnie z którym „(...) Zwrot zapłaconej przez Kupującego ceny bądź jej części następuje w terminie czterdziestu dni od daty zwrotu towaru w stanie nie zmienionym chyba, że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu (...)”, co jest niezgodne z art. 2 ust. 3 w zw. z art. 17 ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych

praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 1225), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

2. stosowaniu w dokumencie o nazwie „Warunki umowy sprzedaży”, w obrocie z konsumentami, postanowienia, zgodnie z którym „(...) Zwrot towaru powinien nastąpić wraz z oświadczeniem o odstąpieniu od umowy (...)”, co jest niezgodne z art. 2 ust. 1 i 3 w zw. z art. 17 ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 1225), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

3. stosowaniu w dokumencie o nazwie „Warunki umowy sprzedaży”, w obrocie z konsumentami, postanowienia, zgodnie z którym „Kupującemu nie przysługuje prawo odstąpienia od niniejszej umowy w szczególności w przypadku sprzedaży towarów o właściwościach lub niestandardowych parametrach określonych ściśle przez kupującego lub ściśle związanych z jego osobą”, co jest niezgodne z art. 5 w zw. z art. 17 ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 1225), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

4. stosowaniu w dokumencie o nazwie „Warunki umowy sprzedaży”, w obrocie z konsumentami, postanowienia, zgodnie z którym „(...) Niezapłacenie którejkolwiek raty w terminie, powoduje wymagalność reszty niezapłaconej ceny z odsetkami ustawowymi (...)”, co jest niezgodne z art. 586 § 1 i § 3 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 121), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

i stwierdził zaniechanie ich stosowania z dniem 29 września 2014 r.,

III. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznał za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę polegającą na zaniechaniu zamieszczania w formularzach związanych z zawieraniem umów poza lokalem przedsiębiorstwa informacji o numerze identyfikacji podatkowej (NIP), co jest niezgodne z art. 21 pkt 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (tj. Dz. U. z 2013, poz. 672 ze zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

i nakazał zaniechanie jej stosowania,

IV. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nałożył na (...) sp. z o.o. sp.k. z siedzibą w K. kary pieniężne w wysokości:

1. 21.585 zł (słownie: dwudziestu jeden tysięcy pięciuset osiemdziesięciu pięciu złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji,

2. 31.396 zł (słownie: trzydziestu jeden tysięcy trzystu dziewięćdziesięciu sześciu złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie II. sentencji niniejszej decyzji,

3. 5.396 zł (słownie: pięciu tysięcy trzystu dziewięćdziesięciu sześciu złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie III. sentencji niniejszej decyzji,

V. na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 267 ze zm.), w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, postanawia się obciążyć (...) sp. z o.o. sp.k. z siedzibą w K. kosztami przeprowadzonego postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów i zobowiązać ww. przedsiębiorcę do zwrotu na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwoty 27 zł (słownie: dwudziestu siedmiu złotych), w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Od powyższej decyzji odwołanie złożyła (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w K. zaskarżając ją w całości.

Odwołująca zarzuciła zaskarżonej decyzji:

- naruszenie art. 111 w związku z art. 106 ust. 1 pkt 4 Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez nieuwzględnienie przy wymiarze kar z tytułu stosowania przez odwołującą praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów okoliczności łagodzących, takich jak nieumyślność działania odwołującej, zaniechanie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, współdziałanie przez odwołującą z Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w toku postępowania przed tym organem, a także wykonanie zobowiązań Prezesa Urzędu.

Wobec powyższego spółka wniosła o:

- zmianę zaskarżonej decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w ten sposób, że stwierdza zaniechanie wskazanych w niej praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz uwzględniając okoliczności łagodzące, takie jak nieumyślność działania odwołującej, zaniechanie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, współdziałanie przez odwołującą z Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w toku postępowania przed tym organem, a także wykonanie zobowiązań Prezesa Urzędu, obniża kary wymierzone odwołującej zaskarżoną decyzją do wysokości wynikającej z obowiązujących przepisów prawa;

- zasądzenie od Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na rzecz odwołującej zwrot kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego, wg norm przepisanych.

Wniosła ponadto o dopuszczenie dowodu z:

a) przesłuchania J. Z. - Prezesa Zarządu komplementariusza uprawnionego do reprezentowania (...) Sp. z o.o. Sp. k.;

b) przesłuchania świadka E. S., na okoliczność nieumyślności działania odwołującej oraz zaniechania przez odwołującą stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, współdziałania przez odwołującą z Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w toku postępowania przed tym organem, a także wykonania zobowiązań Prezesa Urzędu;

c) dokumentów wskazanych w treści odwołania tj.:

- postanowienie z dnia 29 lipca 2014 r., w aktach sprawy (...);
- pisma z dnia 12 sierpnia 2014 r., pisma z dnia 01 września 2014 r., pisma z dnia 5 września 2014 r., pisma z dnia 15 września 2014 r., pisma z dnia 6 października 2014 r., pisma z dnia 26 listopada 2014 r. - w aktach sprawy (...);
- przesłuchania stron, ograniczone do J. Z. - Prezesa Zarządu komplementariusza odwołującej;
- przesłuchanie świadka E. S.;
- przykładowych umów zawartych z wykorzystaniem wzorca;
- zmienionego dokumentu „Warunki umowy sprzedaży” - w aktach sprawy (...);
- aktualnego wzorca umowy „Warunki umowy sprzedaży”, którą odwołująca przedłoży na rozprawie;
- decyzji nr (...) z dnia 26 listopada 2014 r. - w aktach sprawy;
- informacji z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie, oddalenie wniosku powoda o przesłuchanie strony oraz o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w K. (poprzednio: (...) Sp. z o.o. sp.k. z siedzibą w K.) jest przedsiębiorcą wpisanym w dniu 7 maja 2013 r. w Krajowym Rejestrze Sądowym pod Nr KRS (...). Spółka prowadzi działalność gospodarczą, której przedmiotem jest m.in. pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową, straganami i targowiskami. Przedsiębiorca w ramach zawieranych umów poza lokalem przedsiębiorstwa oferuje do sprzedaży systemy czyszczące, zestawy pościeli oraz roboty kuchenne. /k. 76-78v akt adm.; k. 27-33, k. 40-42, k. 43 akt sąd./

Zawarcie umów z konsumentami następuje na skutek zaproszenia na osobistą prezentację towaru, po której zainteresowani klienci mogą zakupić towar i podpisać umowę. Potencjalnym nabywcą może być każda osoba, niezależnie od wieku, dochodów, czy miejsca zamieszkania, z tym że na prezentacje zapraszane są osoby, które ukończyły 25 lat. Spółka zaprasza klientów z całej Polski, zaś pokazy odbywają się we wcześniej umówionych hotelach i restauracjach. Miejsce pokazu oddalone jest od miejsca zamieszkania osoby zapraszanej maksymalnie o 10 km. Każdy klient, który wyrazi zgodę na otrzymanie zaproszenia, otrzymuje takie na wskazany przez niego adres. Zaproszenie ma zawierać miejsce spotkania oraz godzinę prezentacji. Spółka działa na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i na tym obszarze organizuje prezentacje oraz zawiera umowy sprzedaży, spółka nie zawiera umów na odległość. /k. 11, k. 37-38 akt adm./

Od maja 2013 r. spółka stosuje jeden wzorzec umowy sprzedaży oraz odstąpienia od umowy. Na odwrocie wzorca „Umowy sprzedaży” znajdują się „Warunki umowy sprzedaży”, które zgodnie z postanowieniami tego wzorca stanowią jego integralną część. W 2013 r. spółka zawarła (...) wiążące umowy sprzedaży oraz odnotowała (...) przypadków

odstąpienia od zawartej umowy. /k. 11, k. 15-17, k. 19-21, k. 23-25, k. 27-29, k. 57-59, k. 103-105, k. 107-109, k. 111-113, k. 115-117, k. 35 akt adm./

W umowach zawieranych z konsumentami, w dokumencie o nazwie „Warunki umowy sprzedaży” przedsiębiorca stosował następujące postanowienia umowne:

- „(...) Zwrot towaru powinien nastąpić wraz z oświadczeniem o odstąpieniu od umowy. Zwrot zapłaconej przez Kupującego ceny bądź jej części następuje w terminie czterdziestu dni od daty zwrotu towaru w stanie nie zmienionym chyba, że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu (...)” - pkt 1 ust. 9,

- „Kupującemu nie przysługuje prawo odstąpienia od niniejszej umowy w szczególności w przypadku sprzedaży towarów o właściwościach lub niestandardowych parametrach określonych ściśle przez kupującego lub ściśle związanych z jego osobą” - pkt 1 ust. 15,

- „(...) Niezapłacenie którejkolwiek raty w terminie, powoduje wymagalność reszty niezapłaconej ceny z odsetkami ustawowymi (...)” - pkt 2 ust. 3,

- „(...) W przypadku braku zgłoszenia w terminie 3 dni jakichkolwiek [brak części tekstu -przyp. UOKIK] do stanu i składu przesyłki uznaje się, że Kupujący otrzymał towar określony w mniejszej umowie w całości nieużywany, bez jakichkolwiek wad i usterek i w tym zakresie nie wnosi jakichkolwiek uwag zarówno pod względem jakościowym jak i ilościowym” - pkt 3 ust. 2,

- „W przypadku sprzedaży towaru uszkodzonego lub używanego, co zostanie wyraźnie zaznaczone w umowie sprzedaży, towar może posiadać widoczne lub ukryte wady fizyczne. W tym wypadku towar nie podlega rękojmi, gwarancji ani niezgodności towaru z umową, a sprzedawca nie odpowiada za jakiegokolwiek wady widoczne lub ukryte towaru, a Kupujący zrzeka się z tego tytułu jakichkolwiek roszczeń. Podpisem pod niniejszą umową Kupujący akceptuje te warunki” - pkt 4 ust. 9.

Z dniem 29 września 2014 r. nastąpiły zmiany niektórych postanowień „Warunków umowy sprzedaży”:

- w miejsce postanowienia punktu 1 ust. 9 spółka wprowadziła klauzulę o treści: „(...) Zwrot towaru może nastąpić wraz z oświadczeniem o odstąpieniu od umowy. Zwrot zapłaconej przez kupującego ceny bądź jej części następuje w terminie czternastu dni od daty odstąpienia od umowy, pod warunkiem zwrotu towaru w stanie niezmienionym, chyba, że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu (...)”,

- w miejsce postanowienia punktu 2 ust. 3 spółka wprowadziła klauzulę o treści: „Niezapłacenie przez kupującego co najmniej dwóch rat, przewyższających łącznie jedną piątą ceny powoduje wymagalność reszty niezapłaconej ceny z odsetkami ustawowymi”. /k. 115-117 akt adm./

Spółka zrezygnowała ze stosowania postanowienia wymienionego w punkcie 1 ust. 15 „Warunków umowy sprzedaży”. /k. 101-106 akt adm./

W dnia 29 września 2014 r. została zawarta pierwsza umowa z konsumentem, w oparciu o treść zmienionych dokumentów. /k. 115-117 akt adm./

Przedsiębiorca pomijał dane dotyczące numeru identyfikacji podatkowej (NIP) w zakresie wykorzystywanych przez niego formularzy dotyczących zawierania umów poza lokalem przedsiębiorstwa - w tym wzorca „Umowy sprzedaży” wraz z „Warunkami umowy sprzedaży”. /k. 14-29 akt adm./

Z rachunku zysków i strat za 2013 r. wynika, iż spółka osiągnęła przychód z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej w wysokości (...) zł (dziewięciu milionów ośmiuset jedenastu tysięcy trzystu siedemdziesięciu złotych 04/100). /k. 90-94 akt adm./

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o dowody z dokumentów zgromadzonych w postępowaniu administracyjnym, które nie były przez żadną ze stron niniejszego postępowania kwestionowane.

Sąd oddalił wnioski dowodowe powoda o dopuszczenie dowodu z przesłuchania świadka E. S. przesłuchania stron oraz z przesłuchanie stron, ograniczonego do J. Z. - Prezesa Zarządu komplementariusza odwołującej jako zgłoszonych na okoliczności faktów bezspornych pomiędzy stronami. Pozwany w uzasadnieniu decyzji wskazał, że , działanie powoda miało charakter nieumyślny. Pozwany nie kwestionował również, że powód od 29 września 2014 r. stosował nowy wzorzec umowy którego wzór powód przesłał przy piśmie z dnia 6.10.2014 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył co następuje.

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Za bezzasadny należało uznać zarzut naruszenia art. 111 w związku z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez nieuwzględnienie przy wymiarze kar z tytułu stosowania przez odwołującą praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów okoliczności łagodzących, takich jak nieumyślność działania odwołującej, zaniechanie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, współdziałanie przez odwołującą z Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w toku postępowania przed tym organem, a także wykonanie zobowiązań Prezesa Urzędu.

Fakt nieumyślności działania został uwzględniony przy wymiarze kary, co wynika wprost z treści uzasadnienia.

Powód w toku postępowania administracyjnego wykazał fakt zaniechania stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w zakresie opisanym w pkt II Decyzji, co znalazło swój wyraz w rozstrzygnięciu. Równocześnie zważyć należało, że w przedstawionych przez powoda nowych stosowanych wzorcach umowy nadal znajdowały się zapisy wskazane w pkt I Decyzji, co oznacza, że praktyka w tym zakresie nie została zaniechana.

Użyte w przepisie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów sformułowanie "Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę" oznacza, że zastosowanie wobec przedsiębiorcy kary pieniężnej, jak i jej wymiar należy do sfery tzw. uznania administracyjnego. Skuteczne zaskarżenia takiego rozstrzygnięcia wymaga zatem wykazania, że nałożenie kary nastąpiło bez podstawy prawnej lub z przekroczeniem granic uznania administracyjnego.

Żaden z powyższych przypadków nie zachodził jednak w niniejszej sprawie. Powód nie neguje, że dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, co stanowiło podstawę faktyczną nałożenia kary pieniężnej na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Równocześnie, w ocenie Sądu powód nie wskazał żadnej zaistniałej okoliczności (w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy) , której pozwany nie wzięłyby pod uwagę przy wymiarze kary. Brak jest zatem podstaw dla zarzutu naruszenia art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania Decyzji.

Z tych względów odwołanie należało oddalić jako bezzasadne (art.479^{31a} § 1 k.p.c.).

O kosztach postępowania orzeczono stosownie do wyniku sporu, zasądzając na rzecz pozwanego koszty zastępstwa procesowego według norm przepisanych (art.98 k.p.c.) .

SSO Bogdan Gierzyński